

Jaanus Karilaid
Riigikogu

Teie: 16.03.2026 nr 2-3/15-497

Meie: 01.04.2026 nr 1-9/1863-2

Vastuskiri kirjalikule küsimusele

Hr Jaanus Karilaid

Edastasite meile kirjalikud küsimused, mis käsitlevad narkootikumide levikut ja narkootikumidest tingitud surmasid Eestis. Vastan Teie küsimustele alljärgnevalt.

1. Kuidas hindab Siseministeerium kokaiini ja teiste narkootiliste ainete kättesaadavuse muutumist Eestis viimastel aastatel ning millised on peamised trendid õiguskaitseasutuste hinnangul?

Õiguskaitseasutuste andmed kinnitavad rahvastikus läbi viidud uuringute (reovesi, tervisekäitumine) tulemusi. Narkootikumide levikus Eestis viimastel aastatel märgata kasvutrendi, samas ei ole muutunud enamlevinud ained. Eesti turul on jätkuvalt enim levinud kanep, amfetamiin, ecstasy ja kokaiin, kuid ainete koostis on muutunud mitmekesisemaks ning tihti kangemaks. Eriti kokaiini puhul on täheldatav nii kättesaadavuse kasv kui ka puhtuse suurenemine. Need trendid peegeldavad muutust ka mujal Euroopas, kus ainete parem kättesaadavus, hinnalangus ja kõrgem puhtus soodustavad levikut.

2. Kas õiguskaitseasutustel on ülevaade, millised organiseeritud kuritegelikud grupid vahendavad kokaiini ja teiste narkootiliste ainete jõudmist Eesti turule või osa narkootikumidest jõuab Eestisse selliste tarneahelate kaudu, mis ei ole õiguskaitseasutustele praegu täielikult teada?

Õiguskaitseasutustel on hea ülevaade Eesti narkoturuga seotud organiseeritud kuritegelikest gruppidest ning ka rahvusvahelistest võrgustikest, kelle tegevus on suunatud Eesti tarbijale. Meie hea geograafilise positsiooni tõttu kasutavad kurjategijad Eestit ka narkootikumide transiitriigina ning nende tegevuse sihistamine sõltub rahvusvahelisest koostööst ja teabe olemasolust. Õiguskaitseasutused tegelevad pidevalt uute tarneahelate ja nendega seotud isikute tuvastamisega nii riigisisesele kui ka piiriülesele koostööle. Näiteks oleme intensiivistanud koostööd Läti valitsus- ja õiguskaitseasutustega, et tõhusamalt reageerida piiriüleste kurjategijate tabamiseks.

Tuleb arvestada, et kurjategijad otsivad pidevalt uusi võimalusi oma tegevust õiguskaitseasutuste eest varjata ning seetõttu muutuvad ainete levitamise viisid ja kanalid. Näiteks kasutatakse üha rohkem narkootikumide levitamiseks sotsiaalmeediat ja krüpteeritud infovahetuskanaleid ning tasumist krüptovaluutas. Seetõttu peab õiguskaitseasutuste võimekus järjepidevalt arenema ning ametnike tegevus olema kiirelt kohanev.

3. Milliseid konkreetseid meetmeid on Siseministeerium ja tema valitsemisalas tegutsevad asutused viimase aasta jooksul rakendanud, et piirata kokaiini ja teiste narkootiliste ainete jõudmist Eesti turule?

Riigi lähenemine narkoprobleemile on liikunud pelgalt karistuslikult mudelilt tasakaalustatud käsitlusele, mis ühendab õiguskaitse, ennetuse ja kahjude vähendamise. See tähendab, et õiguskaitseasutuste fookus on lisaks organiseeritud kuritegevuse tõkestamisele üledooside vähendamisel ja karistuste alternatiivide tõhusamal rakendamisel. Organiseeritud kuritegelikud grupid, kes tegelevad suures koguses kokaiinikaubanduse ja elule ohtlike sünteetiliste ainete levitamisega on olnud aastaid Politsei- ja Piirivalveameti prioriteet ning pakkumise vähendamiseks kasutatakse sihtmärgi põhist lähenemist. Peamine meede piirata pakkumist Eesti turule on läbi rahvusvahelise koostöö. Pidevalt on suurendatud tähelepanu ka digikeskkonnas toimuvale narkokaubandusele ning selle tuvastamisele. Näited Siseministeeriumi haldusala viimaste aastate tegevustest on toodud ka järgmise küsimuste vastuses.

4. Milliseid täiendavaid samme kavandab Siseministeerium narkosurmade vähendamiseks ning narkootiliste ainete leviku tõkestamiseks Eestis lähiaastatel koostöös Sotsiaalministeeriumiga?

Narkoprobleemiga tegelemine eeldab tihedat koostööd Siseministeeriumi, Sotsiaalministeeriumi ja teiste partnerite vahel, ühendades õiguskaitse ja rahvatervise meetmed, et vähendada nii narkootikumide kättesaadavust kui ka nende tarvitamisest tulenevaid kahjusid.

Lähiaastate poliitika tugineb „Eesti narkopoliitika aastani 2030“ eesmärkidele ning hõlmab nii pakkumise vähendamist kui ka tervise- ja sotsiaalmeetmeid. Loetleme mõned olulisemad tegevussuunad alljärgnevalt.

- Üledoosisurmade vähendamine naloksooni laialdasema kättesaadavuse kaudu ning varajane sekkumine riskirühmades. Näiteks tagatakse naloksooni kasutamine elupäästmiseks üledoosi juhtumite korral politsei esmareageerijatele.
- Abiteenuste kättesaadavuse parandamine ning sidumine vaimse tervise jt sõltuvusega seotud teenustega. Samuti on kehtestatud narkootikumide tarvitamisest tingitud tervisemure korral abi kutsumise julgustamiseks Hea Samariitlase Akt, mis kaitseb abivajajat- ja kutsujat karistuse eest.
- Jätkatakse organiseeritud kuritegevuse ja suuremate tarneahelate sihtimisega ning suurendatakse koostööd lähinaabritega.
- Suurendatakse võimekust digikeskkonnas toimuva narkokaubanduse paremaks tuvastamiseks.
- Jätkatakse ennetuspoliitika arendamist Vabariigi valitsuse Ennetusnõukogu kaudu ning jätkatakse ennetustegevuste, eelkõige noorte seas.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Igor Taro
siseminister